

29

ROČNÍK 16

1. června 2007

V ČÍSLE:

Česko-slovenská soutěž SVOČ v oboru Matematika: poprvé v Olomouci • Představujeme: noví profesori UP • Úspěch Hemato-onkologické kliniky LF UP

S cílem poskytnout mentálně postiženým sportovcům opravdové sportovní soupeření a přiblížit jejich potřeby široké veřejnosti se 22. 5. v prostorách atletického stadionu Milo Olomouc uskutečnila Speciální olympiáda. Její v pořadí již patnáctý ročník, pořádaný pod záštitou Univerzity Palackého, byl součástí sportovních programů regionálních, národních a mezinárodních Speciálních olympiád akreditovaných v rámci Special Olympics International.

-map-, foto -tj- ▶

Cenu za nejlepší studentskou výzkumnou práci ve farmaceutických vědách 2007 získal student LF UP

■ MUDr. Petr Džubák (1974), který pracuje v Laboratoři experimentální medicíny LF UP (školitel doc. M. Hajdúch, Ph.D.), zvítězil souborem prací na téma *Protinádorové deriváty rostlinného původu a mechanismus jejich účinku* v soutěži o nejlepší studentskou výzkumnou práci ve farmaceutických vědách. Soutěž každoročně vyhlašují Sanofi-Aventis, jedna z největších světových farmaceutických společností, a Francouzské velvyslanectví v České republice. Spolu s dalším doktorandem LF UP Ing. R. Vrzalem z Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP (školitel doc. Z. Dvořák, Ph.D.) byl mezi 12 studenty, kteří se do letošního ročníku přihlásili.

Nominace do soutěže o cenu za farmacii Sanofi-Aventis byla pro mne příjemným překvapením. O předchozích ročnících jsem sice slyšel od svých kolegů, nečekal jsem ovšem, že by mne něco podobného mohlo potkat. Nicméně radostné překvapení vystřídala velmi rychle tréma. Myslím si, že konkurence byla hodně velká, každá univerzita nominovala několik studentů a výzkumných pracovníků. Vlastní soutěž probíhala v konferenčním sále budovy zahraničních styků MŠMT a složení i odbornost poroty v soutěžících budily značný respekt, navíc se přednášelo v anglickém jazyce. Nicméně z prezentování výsledku práce, o které si myslím, že má smysl, mám vždy radost, a to v případě triterpenoidních sloučenin platí dvojnásob. Na jejich vývoji a identifikaci molekulárních cílů pracuji v Laboratoři experimentální medicíny pod vedením doc. M. Hajdúcha, Ph.D., již od svého studia na Lékařské fakultě. Věřím, že některé z těchto látek by se mohly dostat až k pacientům trpícím onkologickým onemocněním. A pocity, když jsem se dozvěděl o svém umístění? Samozřejmě radost a potom vděčnost všem, kteří se na této práci

podíleli, za jejich rady a podporu. Proto ohodnocení vnímám jako ocenění celého kolektivu Laboratoře experimentální medicíny při Dětské klinice, které ukazuje, že výzkum u nás v Olomouci si zaslouží pozornost a podporu. Cena je to na české poměry hodně pěkná, věřím, že dva měsíce výzkumného pobytu ve Francii dobře zúročím, uvedl MUDr. P. Džubák.

Soutěže se mohou zúčastnit studenti, kteří jsou zapsáni k doktorskému studiu na vysoké škole nebo Akademii věd ČR a jsou občany České republiky. Letošní soutěže se zúčastnila také Masarykova univerzita, zastoupená pěti studenty z Přírodovědecké a Lékařské fakulty, a Univerzita Karlova rovněž s pěti studenty, kteří byli z Farmaceutické a Přírodovědecké fakulty.

Dokončení na str. 8

Rektor UP si vás dovoluje pozvat na
**slavnostní akty
promoce absolventů**

doktorského studijního programu
Lékařské fakulty, Filozofické fakulty, Přírodovědecké fakulty, Pedagogické fakulty, Fakulty tělesné kultury;
předání jmenovacích dekretů docentům,
kteří se habilitovali na Lékařské fakultě,
Přírodovědecké fakultě, Filozofické fakultě,
Pedagogické fakultě;

přiznání práv emeritnímu profesorovi
FF UP,
které převezme
prof. PhDr. J. Peprník, CSc.

Zasedání se uskuteční v **aule Právnické fakulty UP**
dne 6. 6. 2007 ve 13 hod.

Na UP přednášela prof. H. Illnerová, DrSc.

■ O tom, proč jsme ranní ptáčata, anebo spíše sovy, či o tom, jak „tikají“ naše vnitřní hodiny a mnoha dalších zajímavých „chronobiologických“ souvislostech se mohli dovědět účastníci přednášky bývalé předsedkyně Akademie věd ČR prof. H. Illnerové, DrSc., která vystoupila 24. 5. v učebně SV1 v budově Děkanátu PŘF UP s tématem „Časový systém savců“. Její vystoupení se uskutečnilo v rámci kurzu „Současná chemie“, letos s podtitulem „Předsedové AV ČR přednášejí o současné vědě“. Akce byla zorganizována ve spolupráci s projektem *MedVěd*.

Prof. H. Illnerová, DrSc., významná česká vědkyně, autorka četných odborných prací, byla předsedkyní AV ČR v letech 2001–2005. Po skončení tohoto funkčního období se vrátila do Fyziologického ústavu AV ČR a zároveň přednášela chronobiologii na Přírodovědecké fakultě UK. Je členkou Vědecké rady UK a Vědecké rady MU, členkou Evropského poradního výboru pro výzkum a rovněž členkou Velké poroty pro Descartovu cenu EU za výzkum. Stojí v čele České komise pro UNESCO.

V rámci tradičního cyklu Výročních přednášek k počtu prvního rektora olomoucké univerzity J. L. Fischera přednesla prof. H. Illnerová, DrSc., v roce 2004 přednášku s názvem „Náš vnitřní čas“.

-red-, foto -tj-

Česko-slovenská soutěž SVOČ v oboru Matematika: poprvé v Olomouci

■ Přírodovědecká fakulta UP se poprvé stala pořadatelem česko-slovenské soutěže vysokoškolských studentů v matematice (SVOČ). V pořadí již osmý ročník této významné a tradiční akce proběhl v prostorách Katedry optiky PŘF UP ve dnech 16.–18. 5. V těžké konkurenci osmapadesáti prací vysokoškoláků z České a Slovenské republiky „bojovala“ L. Urbanová (na snímku uprostřed), když pro Univerzitu Palackého v sekci Teorie pravděpodobnosti a matematická statistika, Ekonometrie a finanční matematika získala čestné uznání.

Tradičně se soutěže mohli zúčastnit každý student či kolektiv studentů denního bakalářského nebo magisterského studia kterékoliv fakulty, respektive vysoké školy v ČR nebo SR, pokud již neukončili jiné vysokoškolské studium. Z přihlášených osmapadesáti prací jich závěrečným kolem prošlo padesát sedm, z toho čtyřicet jedna pocházelo z České republiky (MFF UK Praha 30, FI MU Brno 6, MÚ SU Opava 2, PŘF UP Olomouc 1, FIT VUT Brno 1 a FSI VUT Brno 2) a šestnáct ze Slovenska (FMFI UK Bratislava 13, PF UP JŠ Košice 2 a FPV ŽU Žilina 1).

Soutěž byla vyhlášena v deseti sekcích a během vystoupení studentů bakalářského a magisterského stupně hodnotily poroty složené z našich předních odborníků soutěžní práce na základě tří kritérií – vlastního přínosu práce a originality výsledků, úrovně sepsání

práce a v neposlední řadě podle kvality přednesu referátu o práci.

Vysokoškoláci, kteří takto prezentují své původní vědecké výsledky, je poté zpravidla zasilají k publikaci, mj. i do mezinárodních matematických a informatických časopisů. *Česká i slovenská matematika může být po právu hrdá na svůj vědecký dorost. Málokterá světová univerzita se může pochlubit publikovatelnými a publikovanými pracemi studentů magisterského stupně studia. Jsme rádi, že SVOČ je jednou z aktivit, která napomáhá tento trend udržet,* řekl prof. J. Kratochvíl, předseda České matematické společnosti.

Vítězové jednotlivých sekcí si po závěrečném vyhodnocení odnášeli nezanedbatelné finanční odměny, jejichž udělení bylo umožněno díky příspěví ČMS JČMF, dotaci AV ČR a podpoře MFF UK Praha a výzkumného centra ITI při MFF UK. Všichni soutěžící pak obdrželi publikaci o historii matematiky.

Vyhlašovatelem soutěže byla Česká matematická společnost, sekce Jednoty českých matematiků a fyziků, a Slovenská matematická společnost při Jednotě slovenských matematiků a fyziků. Záštitu nad závěrečným kolem soutěže převzali rektor UP prof. L. Dvořák a děkan PŘF UP prof. J. Ševčík.

(Více o soutěži na: <http://cms.jcmf.cz/svoc/>)

-map-, -jak-, foto -tj-

K regionální politice EU

■ Cílem konference *European Union Regional Policy After Enlargement* k problematice regionální politiky Evropské unie, která se uskutečnila 25. 5. v Uměleckém centru UP, bylo představit cíle, nástroje a fungování této politiky po rozšíření EU se zaměřením na nové finanční období 2007–2013. Diskutována byla především implementace regionální politiky EU ve starých a nových členských zemích. *Konference byla důležitá zejména pro reflexi dopadů potenciální reformy regionální politiky EU na nové i staré členské země,* uvedl k obsahu konference prorektor UP J. Dürr.

Konferenci zorganizovala Katedra politologie a evropských studií FF UP ve spolupráci s Friedrich-Ebert-Stiftung (Praha) a Českou asociací evropských studií (ČAES).

-red-, foto -tj-

Pozitivní zkušenosti rozvíjejí spolupráci s Kostromou

■ Ve Velké zasedací místnosti Rektorátu UP se 24. 5. sešli představitelé Univerzity Palackého a jejich dvou fakult s představiteli Kostromské oblasti, Státní univerzity N. A. Někrasova i zástupci státních orgánů města i oblasti. *Hlavním bodem našeho setkání bylo jednání o dalších možných partnerských stycích jak na úrovni univerzity, tak i jednotlivých pracovišť. Konkrétní zájem projevil např. Fakulta tělesné kultury, kde součástí studijního oboru Rekreatologie je i studium cestovního ruchu,* sdělila univerzitnímu listu doc. H. Vysloužilová, vedoucí Katedry slavistiky FF UP.

Motivem k rozšíření spolupráce byly a jsou dobře nastartované výměnné pobyty skupin studentů-rusistů, kteří již absolvovali studijní pobyt v Kostromě (hlavní město této oblasti) a kteří hodnotili své zkušenosti velmi pozitivně.

Kostromská oblast se nachází v evropské části Ruské federace, asi 300 km na severovýchod od Moskvy, na řece Volze. Je částí Centrálního federálního okruhu, který patřil k nejvíce industrializovaným částem Ruska.

-map-

Období zkoušek a obhajob začalo

▲ Na začátku minulého týdne probíhaly v prostorách Uměleckého centra UP obhajoby diplomových prací studentů Katedry výtvarné výchovy PdF UP. Svůj objekt zde prezentovala mj. i L. Hubová spolu s vedoucím své práce Mgr. D. Medkem.

-red-, foto -tj-

O čem jednalo Kolegium rektora UP

■ Kolegium rektora UP se na svém výjezdním zasedání ve Velkých Losinách ve dnech 10.–11. 5. zabývalo mj. těmito tématy:

* **Směřování Univerzity Palackého** – Z diskuse vyplynulo, že vrcholový management UP nepočítá v nejbližších letech ani s nárůstem počtu studentů v prezenční formě studia, ani s tím souvisejícím nárůstem ubytovacích kapacit UP. Uvedený závěr ale obsahuje dodatek, že UP má připravenou rezervu možného rozvoje. Na otázku, zdali se olomoucká univerzita vydá cestou „research“, či „teaching“, se představitelé sedmi fakult vyjádřili různě. Podle názoru děkana Právnické fakulty JUDr. Mag. iur. M. Malacký, Ph.D., mohou jít tzv. cestou „research“ fakulty Přírodovědecká a Lékařská, zbylé fakulty, především Filozofická, Právnická, Pedagogická, pak cestou „teaching“, protože už ze své podstaty nemají potenciál být fakultou typu „research“. Tento názor podpořila i prof. J. Ulrichová, prorektorka pro záležitosti vědy a výzkumu UP. Jednotlivé fakulty se pak k vlastnímu charakteru vyjádřily následovně: Právnická – teaching, Lékařská – research (Zdravotní – teaching), Přírodovědecká – research, Pedagogická – hybridní model, Cyrilometodějská teologická – hybridní model, Filozofická – hybridní model, Fakulta tělesné kultury – research.

* **Rozvojové programy 2008** – Jak uvedl rektor UP, Rozvojové programy pro rok 2008 (dále jen RP 2008) by měly být vyhlášeny během června 2007. Rektor UP v této souvislosti připomněl jak druhy těchto projektů (centralizované a decentralizované), tak i důležitost jejich provázanosti s *Aktualizací Dlouhodobého záměru UP*. Zároveň také upozornil, že není možné předkládat projekty pro RP 2008, pokud lze čerpat finanční prostředky z fondů EU. Ve zmínce o zásadách návrhu na rozpis rozpočtu na rok 2008 zaznělo: zachovat finanční rozsah rozvojových programů, zachovat finanční rozsah Fondu rozvoje vysokých škol, zachovat sociální stipendium v rozsahu, který jsou vysoké školy povinny přiznávat studentům ze zákona, v podstatě zachovat i úroveň ubytovacího stipendia, podržet úroveň bonifikace za absolventy a pokud možno zachovat úroveň základního normativu. MŠMT ČR předpokládá, že v prvním

roce studia v bakalářských a dlouhých magisterských programech bude nulový nárůst studentů, bude tedy zapsán stejný počet přepočtených (financovaných) studentů jako v akademickém roce 2006/2007. Koefficient přestupu z nižšího do vyššího roku studia nebo z nižšího typu studia do vyššího se oproti předchozím rokům nezmění. Rektor UP předpokládá, že objem financí pro RP 2008 bude stanoven do konce května, harmonogram na UP související s RP 2008 pak v červnu. Děkan PF UP JUDr. Mag. iur. M. Malacký, Ph.D., v průběhu této diskuse upozornil, že přestože jsou tyto prostředky považovány pro rozvoj oboru na některých pracovištích UP za nezbytné, jinde se o nich dokonce neví. V této souvislosti předložil návrh i parametry vnitřní soutěže na UP. Jak vyplynulo z následující diskuse, mohla by být soutěž nástrojem k harmonizování Dlouhodobého záměru na celé UP, mohla by vést k lepšímu využití těchto prostředků, na straně druhé by tato změna „narazila“ na neprovázanost s dalšími prvky systému financování na UP. Z dále se rozvíjející diskuse vyplynulo, že soutěž navrhovaná děkanem PF UP nezaručuje garanci rovného a objektivního hodnocení projektů. Kolegium rektora UP se poté rozhodlo zachovat i pro rok 2008 dosavadní metodiku dělení prostředků RP 2008.

* **Hodnocení kvality** – Projekt Hodnocení kvality výuky prezentoval M. Hodulík (PF), který v prezentaci mj. zmínil, že se zkušebními provozem evaluace se předběžně počítá do konce října, „ostrý“ provoz by mohl být zahájen od ledna 2008. Na základě připomínek k tomuto projektu pak M. Hodulík znovu zdůraznil, že studenti tímto pouze předkládají alternativu a pomocnou ruku managementu UP. Návrh prezentovaný M. Hodulíkem děkanem UP znovu posoudí. V průběhu jednání na uvedeném téma se vrcholový management shodl pouze na tom, že systém STAG bude využit jako nástroj hodnocení. Kolegium rektora UP pověřilo doc. M. Chrásku, prorektora pro záležitosti studia a studentů UP, aby řídil další kroky pro vytvoření podmínek pro hodnocení výuky.

Ze zápisu (viz <http://www.upol.cz/odkazy/organy-up/kolegium-rektora-up/>) vybrala -map-

Premiéra konference mladých přírodovědců

■ Dne 18. 5. proběhla v prostorách Uměleckého centra UP *První konference mladých přírodovědců*, kterou pořádaly Přírodovědecká a Pedagogická fakulta UP. Konference se zúčastnili žáci a studenti vybraných základních a středních škol. V úvodu konference vystoupili děkan PFF UP prof. J. Ševčík, Ph.D., ředitel Okresní hospodářské komory Ing. J. Havelka a zástupce Odboru školství, mládeže a tělovýchovy Olomouckého kraje PhDr. K. Goš.

Konference byla rozdělena na tři sekce.

V první sekci „Věda je zábava“ vystupovali se svými prezentacemi zástupci přírodovědných kroužků, které byly založeny na středních školách a materiálně i metodicky podporovány Přírodovědeckou fakultou. Všechny přírodovědné kroužky řešily teoreticky i experimentálně

jednotné téma *Rostliny, léčivé látky a drogy*. Přírodovědné kroužky vypracovaly písemné práce, z nichž nejlepší byly oceněny a studenti odměněni věcnými cenami. Součástí této sekce byla také prezentace práce v přírodovědných kroužcích na základních školách. Na prvním stupni žáci hravou formou studovali přírodní zákonitosti týkající se vody a mléka a výsledky své práce vyjádřili prostřednictvím posterů. Na druhém stupni základních škol zkoumali různými metodami teoreticky i prakticky med a rovněž své výsledky prezentovali posterem. Žáci základních škol po prezentaci u posterů obdrželi diplomy za svou celoroční práci a odjeli na výlety do ZOO Svatý Kopeček a do Skláren Květná. Celkem se v této sekci představilo 21 základních a středních škol, ve kterých pracovalo kolem 250 žáků a studentů.

V druhé sekci „Badatel“ byla prezentována činnost studentů středních škol, kteří po celý rok docházeli do laboratoří a učeben Přírodovědecké fakulty, aby se tu podíleli na vysokoškolském výzkumu. Některé práce byly natolik zdařilé, že by mohly konkurovat bakalářským či diplomovým pracím. Do této činnosti bylo zapojeno 35 studentů. Nejlepší práce a nejlepší poster byly oceněny diplomy a věcnými cenami.

Ve třetí sekci „Labyrint“ soutěžili finalisté internetových soutěží v přírodovědných oborech. Na finále bylo pozváno 20 žáků a studentů z celé České republiky. V dopoledních hodinách proběhlo finálové kolo soutěže, odpoledne byli finalisté pozváni na prohlídku města Olomouce a na bowling a byli vyhlášeni vítězové soutěže, v níž si nejlépe vedli studenti Gymnázia Šternberk (na snímku).

Tato konference byla kopii skutečné vědecké konference se vším, co k tomu patří: má svůj sborník prací a program, každý účastník obdržel vitzitku se svým jménem a řadu upomínkových předmětů. Součástí byly oblíbené „coffee breaky“, kde studenti měli prostor pro vzájemnou výměnu informací a zkušeností z práce jak kolektivů, tak jednotlivců. Na závěr konference byl naplánován společenský večer s rautem a hudební skupinou *Karamel*.

Konference byla uspořádána a financována z grantu STM-Morava „Výzkum nových metod soutěží tvořivosti mládeže zaměřených na motivaci pro vědecko-výzkumnou činnost v oblasti přírodních věd, obzvláště v oborech matematických, fyzikálních a chemických“ MŠMT č. 2 E 06029 v rámci Národního programu výzkumu II Lidské zdroje. Cílem tohoto projektu je nalézt nové formy soutěží, které by žákům a studentům přiblížily a zpopularizovaly přírodní vědy, ukázaly jim možnosti studia těchto oborů a dalšího uplatnění v Olomouckém regionu.

RNDr. L. Zajoncová, Ph.D., organizátor konference, foto -tj-

Další setkání mladých lingvistů na olomoucké univerzitě

■ Katedra bohemistiky FF UP ve spolupráci s Olomouckou pobočkou Jazykovědného sdružení ČR uspořádala ve dnech 14.–16. 5. VIII. *mezinárodní setkání mladých lingvistů*, tentokrát na téma *Jazyková interakce a jazykové rozhraní a strategie „cutting-edge“*. Na programu byly referáty na ústřední téma, dva workshopy a otevření literárněvědné a translátologické sekce.

-red-, foto -tj-

Nová výstava fotografií ve Zbrojnici

■ Od 31. 5. je v prostorách Galerie Zbrojnice umístěna výstava fotografií M. Teague, novináře a fotografa indického původu s britskými kořeny, nazvaná „Po stopách portugalských mořeplavců“. Je výsledkem fotografické esej, v níž autor sleduje stopy kulturního odkazu, který po sobě zanechal Portugalci po celém světě v době největšího rozkvětu svého námořního impéria.

Výstava potrvá do 23. 6. 2007.

-red-

Skoč do reálného života!

■ Univerzita Palackého připravila pro své absolventy publikaci s názvem „Skoč! aneb Průvodce absolventa VŠ přípravou na reálný život“. V publikaci, kterou získají absolventi zdarma na svých promociích, naleznou mnoho užitečných rad týkajících se hledání zaměstnání. Kromě návodu, jak napsat správně životopis či motivační dopis pro zaměstnavatele, jsou v publikaci uvedeny také tipy, jak obstát při přijímacím pohovoru, jak zapadnout do nového pracovního kolektivu nebo jak správně jednat s úřadem práce. Je zde také mnoho informací z legislativy, především ze zákoníku práce. Publikace obsahuje i rady personalistů a jiných odborníků, zkušenosti absolventů, kteří si již svou práci našli, a také „testové“ otázky, po jejichž zodpovězení se čtenář dozví také něco o sobě. V publikaci čtenář naleznou také balíček služeb pro absolventy. Nejen pro pobavení poslouží krátké poučné příběhy na téma hledání práce.

Věřím, že publikace pomůže našim absolventům právě s tímto velkým životním úkolem.

Mgr. T. Chalupa, redaktor informačních a propagačních materiálů RUP

Italská sekce Katedry romanistiky FF UP a italská nadace Fondazione Cassamarca pořádají **dne 9. 6. 2007 v Uměleckém centru UP mezinárodní konferenci**

Itinera Latinitatis,

zaměřenou na šíření latinské kultury a kultury románských zemí do střední Evropy a na stopy středoevropské vzdělanosti v románském prostoru. Přednášející vystoupí s příspěvky z oboru literatury, lingvistiky, divadla a historie. Jednacími jazyky jsou čeština a italština.

Konference bude zakončena na nádvoří a v atriu Uměleckého centra UP od 20 hod. italskou *Sgropin party*, během které se bude podávat proslulý sgropin koktejl, připravený ve speciální nerezové míchačce. Hudbu obstará italská hudební skupina *Yogurt*.

Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

Program konference: viz http://www.romanistika.upol.cz/konference/2007_06_itinera_latinitatis/olomouc2007.pdf, <http://www.romaniaminor.net/olomouc2007.pdf>.

Katedra antropologie a zdravotvědy a Katedra psychologie a patopsychologie PdF UP ve spolupráci s Českou antropologickou společností pořádají

mezinárodní vědeckou konferenci

Současné integrující přístupy

k pojetí člověka.

Konference se koná pod záštitou děkanky PdF UP prof. L. Ludíkové, GSc., ve dnech 19.–20. 6. 2007 v prostorách Pedagogické fakulty UP v Olomouci. Jejím cílem je prezentovat současné poznatky k celostnímu pojetí člověka a rozvinout efektivní diskusi, která přinese jejich obohacení.

Občanské sdružení Labyrint ve spolupráci s Katedrou divadelních, filmových a mediálních studií FF UP pořádají ve dnech

24. 6.–29. 6. 2007

mezinárodní divadelní festival

Labyrinty herectví.

Tento první festival v Evropě, jehož hlavním cílem je analýza divadelního jazyka evropských hereckých škol, se zúčastní pět škol z pěti evropských zemí. Místem konání budou divadelní prostory **Uměleckého centra UP**.

Více informací viz <http://www.divadlolabyrinth.cz/index.php?cont=main>.

Děkanka Cyrilometodějské teologické fakulty UP vypisuje

výběrové řízení

na místo odborného asistenta **Církevních dějin – specializace Dějiny křesťansko-židovských vztahů na Katedře církevních dějin a dějin křesťanského umění (úvazek 0,5).**

Kvalifikační požadavky: VŠ vzdělání v oboru Teologie s perspektivou ukončení doktorského studia, znalost biblické hebrejštiny a moderní hebrejštiny nebo jidiš, aktivní znalost nejméně dvou světových jazyků (angličtina, francouzština, němčina, španělština). Vítány zahraniční zkušenosti.

Termín nástupu od 1. 9. 2007.

Příhlášky do výběrového řízení, doložené odbornými životopisy, ověřenými fotokopii dokladů o kvalifikaci a přehledem publikační a vědecké činnosti, je nutno zaslat **do 25. 6. 2007** na adresu: Sekretariát děkanky CMTF UP, Univerzitní 22, 771 11 Olomouc.

ASC UP pro děti a širokou veřejnost

Akademik sport centrum UP nabízí dětem zaměstnanců UP pestré prožití letních měsíců; i v letošním nabídce zájemci najdou např. příměstské tábory, a to nejen pro mladší děti, ale také pro mládež od 12–16 let.

Více na: www.upol.cz/fakulty/zarizeni-a-sluzby/akademik-sport-centrum/akce-pro-deti/.

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Institut DANONE, nadační fond založený pro podporu výzkumu, vývoje a vzdělávání v oblasti výživy vypisuje opět

granty na výzkum v roce 2008.

Cílem Institutu Danone je podpořit odborníky z různých oborů v nutričním výzkumu a aktivitách směřujících ke zprostředkování lepší informovanosti české veřejnosti o problematice výživy a zdraví a ke zlepšení výživy obyvatelstva.

Svou žádost o finanční podporu Institutu Danone ve čtyřech originálech je možné zaslat **do 29. 6. 2007** na adresu: Institut Danone, Konopištská 905, 256 37 Benešov a v elektronické podobě na info@institut-danone.cz.

Náležitosti, formulář k přihlášce do výběrového řízení a další informace viz www.institut-danone.cz, nebo směrujte dotazy na e-mail: miroslava.sukova@danone.com, klara.halova@danone.com, brazdova@muni.cz, anna.sediva@lfmotol.cuni.cz, vhainer@endo.cz, sykorajo@fnplzen.cz.

Institut DANONE, nadační fond pro rok 2007 vypisuje opět

zahraniční stipendia pro studenty posledních ročníků VŠ a mladé absolventy do 30 let

pro podporu výzkumu, vývoje a vzdělávání v oblasti výživy.

Výše stipendia 50 000 Kč.

Podmínky: K žádosti o stipendium musí být přiloženo profesionální CV s referencemi, pozvání k pobytu a program minimálně měsíční stáže týkající se problematiky výživy a potravinářství, výživových stavů, epidemiologie výživy.

Po absolvování stáže je stipendista povinen předložit zprávu o průběhu stáže a hodnocení zahraničního partnera dle pokynů Institutu Danone, a to do 30. 11. 2008.

Stipendium bude sloužit k pokrytí části nákladů stáže stipendisty a stipendista je oprávněn žádat o další příspěvky na stáž také u jiných subjektů.

Žádost doručte **do 15. 6. 2007** na adresu Institutu Danone, Konopištská 905, 256 37, Benešov a v elektronické podobě na info@institut-danone.cz.

Více informací vč. formuláře přihlášky viz www.institut-danone.cz.

Institut DANONE, nadační fond založený pro podporu výzkumu, vývoje a vzdělávání v oblasti výživy vypisuje

soutěž o cenu za nejlepší práci publikovanou mladými vědci v oboru výživy.

Cena je spojena s odměnou 50 000 Kč.

Soutěž je určena studijícím VŠ nebo absolventům VŠ, kteří v době podání přihlášky nedosáhli věku 34 let a kteří se této soutěže v minulých letech ještě nezúčastnili.

Uzávěrka přihlášek je 29. 6. 2007. Vyrozumění bude každému uchazeči zasláno do 15. října 2007.

Přihlášky lze zasílat na adresu: Institut Danone, Konopištská 905, 256 37 Benešov a elektronicky na info@institut-danone.cz.

Další podmínky, náležitosti a formuláře k přihlášce a bližší informace viz na www.institut-danone.cz.

Změna prodejní doby a uzavření prodejny učebnic a odborné literatury VUP

Upozorňujeme, že prodejna odborné literatury, učebnic a skript VUP bude mít v termínech **od 4. 6. do 15. 7. a od 13. 8. do 9. 9. 2007** upravenu prodejní dobu následovně:

- **pondělí–čtvrtek: 9.00–12.00 hod., 13.00–15.30 hod.;**
 - **pátek: 9.00–12.00 hod., 13.00–15.00 hod.**
- Ve dnech 16. 7.–12. 8. bude v prodejně ZAVŘENO.**

PŘEDSTAVUJEME

Noví profesori UP

Decrety 68 novým profesorům českých vysokých škol předal prezident republiky V. Klaus při slavnostním aktu 16. 4. 2007 ve Velké aule Karolina v Praze. Mezi jmenovanými bylo celkem šest nových profesorů UP, a to **prof. Z. Bouchal, Dr.** (pro obor Optika a optoelektronika), **prof. M. Dušek, Dr.** (pro obor Optika a optoelektronika), **prof. J. Ehrmann, Ph.D.** (pro obor Patologie), **prof. J. Klein, Ph.D.** (pro obor Chirurgie), **prof. T. Opatrný, Dr.** (pro obor Obecná fyzika a matematická fyzika), **prof. V. Voženílek, CSc.** (pro obor Geoinformatika – na návrh VŠB – Technické univerzity Ostrava).

V tomto čísle přinášíme další dva portréty nově jmenovaných profesorů UP:

Prof. MUDr. Jiří Ehrmann, Ph.D. (1967)

Lékařská fakulta, Ústav patologie, Laboratoř molekulární patologie.

Obor: Patologie.

Vědecká a výzkumná specializace: Prognostická a prediktivní patologie, apoptóza, kvantitativní patologie (morfometrie, obrazová analýza), telepatologie, onkogeny, nukleární receptory, neuroonkologie se zaměřením na gliální nádory, molekulární mechanismy rezistence na léčbu hepatitidy C.

Je autorem/spoluautorem 50 původních prací a přehledných článků (z toho 14× v časopise s IF), 31 abstrakt a krátkých sdělení (z toho 9× v časopise s IF), hlavní autor monografie *Alkohol a játra* (J. Ehrmann jr., P. Schneiderka, J. Ehrmann, Edice Malá monografie, Grada, 2006), 72 veřejných vystoupení (přednášek a posterů); 220 citací k 30. 4. 2007 (s vyloučením autocitací).

Významné publikace z uplynulých pěti let: Kolar Z., Ehrmann J. Jr., Turashvili G., Bouchal J., Mokry J.: *A novel myoepithelial progenitor cell marker in the breast?* Virchows Arch. 2007 May; 450(5): 607–9. Epub 2007 Apr. 12.

Ehrmann J., Kolar Z., Mokry J.: *Nestin as a diagnostic and prognostic marker: immunohistochemical analysis of its expression in different tumours.* J. Clin. Pathol. 2005 Feb; 58(2): 222–3.

Prof. MUDr. Jiří Klein, Ph.D. (1963)

Lékařská fakulta, I. chirurgická klinika LF UP a FN Olomouc.

Obor: Chirurgie.

Vědecká a výzkumná specializace: onkologická chirurgie, hrudní chirurgie, chirurgie portální hypertenze.

Prof. J. Klein, Ph.D. je autorem/spoluautorem 92 vědeckých publikací (31/61), z toho v zahraničí: 33; citovanost: 40, 8 SCI.

Významné publikace z uplynulých pěti let:

Klein J.: *Chirurgie karcinomu plic.* Grada, Praha, 2006, 217 stran.

Klein J., Král V., Němec P., Bohanes T.: *Temporary aorto-aortal bypass used during extended pneumonectomy for lung cancer.* Acta Chirurgica Belgica 2007; 107(1): 81–3.

Strakova N, Ehrmann J., Dzubak P, Bouchal J., Kolar Z.: *The synthetic ligand of peroxisome proliferator-activated receptor-gamma ciglitazone affects human glioblastoma cell lines.* J. Pharmacol Exp Ther. 2004 Jun; 309(3): 1239–47. Epub 2004 Feb. 26.

Prof. J. Ehrmann, Ph.D., je školitelem sedmi studentů PGS a šesti pregraduálních studentů (SVOČ).

Je členem výboru (sekretář) European Society of Pathology – Molecular Pathology Group, členem oborové komise DSP Patologická anatomie a soudní lékařství a oborové komise Onkologie na

LF UP, členem komise pro státní zkoušky v DSP Patologická anatomie a soudní lékařství na LF UP, členem komise pro státní zkoušky v DSP Biologie na LF UP, členem komise pro státní zkoušky v DSP Patologická anatomie a soudní lékařství na LF UK v Plzni.

Je řešitelem nebo spoluřešitelem 25 výzkumných projektů podporovaných granty.

Prof. J. Ehrmann je držitelem osvědčení Manažer jakosti zkušební laboratoře (norma ISO ČSN 17015:2005) a odborným posuzovatelem Českého institutu pro akreditaci (ČIA) pro oblast zdravotnických laboratoří (norma ISO ČSN 15189).

-red-, foto -tj-

Klein J., Tichý T., Král V., Neoral Č., Bohanes T., Szkorupa M., Kolek V., Heřman M., Janásková T.: *Analýza regresivních změn v lymfatických metastázách plicního karcinomu po indukční chemoterapii.* Rozhl. v Chir., 2007, 86, 180–184.

Zatím poslední kongresová přednáška s názvem *Aortal resections without pump for T4 stage non-small cell lung cancer* (Klein J., Němec P., Král V., Neoral Č., Bohanes T., Szkorupa M.) byla přednesena v rámci *11th International Thoracic Surgery Congress* (5.–7. 10. 2006, St. Wolfgang, Austria).

Prof. J. Klein vede dva postgraduální studenty v oboru Chirurgie. Přednáší chirurgii na Lékařské fakultě UP.

-red-, foto archiv prof. Kleina

Kolegium děkana PFF opět zve členy fakultní obce na již tradiční „poseměstrální posezení“

POSPOS 07.

Setkání je plánováno na **nádvorí Děkanátu Přírodovědecké fakulty UP** na tř. Svobody 26, **a to 21. 6. 2007 od 13 hodin.**

Účastníci se mohou těšit na ukončení semestru, buřta a pivo, povídání, tradiční muziku a zpěv a zejména **šipkovanou aneb „Sejmi si svého proděkana“.**

Úspěch Hemato-onkologické kliniky LF UP

Po jednáních, které byly zahájeny v roce 2005, se Hemato-onkologická klinika LF UP – společně s Ústavem hematologie a krevní transfuze (ÚHKT) v Praze, Interní hemato-onkologickou klinikou FN a LF MU v Brně a s Centrem biostatistiky a analýz v Brně – formálně zařadila do struktur European Leukemia Network (ELN)*. V jejich rámci se zaměřuje jednak na rozvoj registrů nemocných s leukémiemi a jejich napojení na registry ELN, další spolupráce se rozvíjí na poli jednotlivých klinických protokolů a laboratorní diagnostiky. Je to první zpráva na toto exkluzivní téma v našem univerzitním časopise (viz Žurnál UP č. 22, str. 5); přednostovi kliniky **prof. K. Indrákovi, DrSc.**, jsme v této souvislosti položili několik otázek.

Vaše klinika dosáhla opravdu výjimečného úspěchu – stala se pracovištěm excellence. Co je podle vás základní podmínkou takového úspěchu?

Značně zjednodušená odpověď zní: dosažení úrovně špičkových „západoevropských“ pracovišť.

Bylo by to možné bez mezinárodní spolupráce? Co rozhodlo o excelenci vašeho pracoviště? Kdo to posuzuje, hodnotí a navrhuje?

K dosažení výše zmíněné úrovně je opravdu nezbytně nutná úzká spolupráce s nejspolehlivějšími pracovišti, účast na mezinárodních projektech, účast v mezinárodních výzkumných organizacích, získání mezinárodních akreditací atd. Dříve než je ale možno takovou spolupráci zahájit, je nutno pečlivě vybrat a vychovat pracovní tým, který musí získat i zahraniční zkušenosti a kontakty, vybudovat si domácí uznání, získávat pravidelně granty, publikovat v domácí i zahraniční literatuře, dosáhnout mezinárodně srovnatelné klinické i výzkumné výsledky atd. Podmínkou úspěšné klinické práce je i dostatečná klinická praxe, podmíněná dostatečně rozsáhlou spádovou oblastí s dostatečným poč-

tem nemocných. Další podmínkou je zázemí širokého spektra dalších špičkových pracovišť z různých oborů s nejmodernějšími diagnostickými a léčebnými metodami atd. Na tomto místě musím říci, že kdybychom se nemohli opřít o spolupráci s celou řadou vynikajících pracovišť na LF UP a ve FNO, nikdy bychom této mety nemohli dosáhnout. Mezinárodní klinickou spolupráci je dnes totiž možno budovat jen na široké odborné bázi. Až dosažené výsledky a jejich prezentace v zahraničí umožnily usilovat o excelenci Hemato-onkologické kliniky FN a LF UP v Olomouci. O získání excellence na základě žádosti a předběžného projednání vědeckým výborem rozhodují členové Evropské leukemické sítě svým tajným hlasováním. Každé evropské centrum excellence má v tomto hlasování jeden platný hlas. Naše centrum získalo ve volbě všechny hlasy. O úspěchu, kterého jsme dosáhli, svědčí skutečnost, že vedle Hemato-onkologické kliniky LF UP se centry excellence z ČR staly jen Ústav hematologie a krevní transfuze v Praze a LF MU v Brně-Bohunicích.

Významným rysem vaší kliniky je úzké propojení diagnostických a léčebných postupů s výzkumem a publikačními výstupy. Jak to

hle spojení vzniklo a čím je udržováno v chodu?

Hematologie je historicky klinicko-laboratorní obor. Úzké propojení kliniky a laboratorní diagnostiky by tedy mělo být samozřejmostí na každém komplexním hematologickém pracovišti. Ale máte pravdu, na některých pracovištích tomu tak není a hematologie je tam odkázána na centrálně řízenou „laboratorní medicínu“ a kontakt pak schází. Hemato-onkologické kliniky, které vznikaly na bázi původní interny, většinou laboratorní problematiku neřešily, nebo u nich byla laboratorní až na druhém, ne-li ještě dalším místě. V Olomouci vznikla Hemato-onkologická klinika z Oddělení klinické hematologie, tedy z laboratorně-ambulantního oddělení. Brzké pochopení významu a potřebnosti moderních laboratorních metod, stejně jako získání lůžkového zázemí mi umožnilo vytvořit počátkem 90. let v ČR poměrně unikátní koncepci propojení moderní diagnostiky s využitím vysoce sofistikovaných laboratorních a nejpokročilejších léčebných metod, včetně transplantací krevtvočných buněk. Zde svou významnou roli sehrála i osobnost paní prof. M. Jarošové v laboratořích a osobnost pana dr. E. Fabera (minulý týden úspěšně podstoupil habilitační řízení na LF UP) v transplantačním programu. Tato naše koncepce získala brzy své následovníky v Brně-Bohunicích, v Hradci Králové, ve FN v Plzni a např. i na Dětské klinice FNO. Jen na Hemato-onkologické klinice FN v Olomouci se však každé ráno setkávají kliničtí a laboratorní pracovníci nad laboratorními výsledky a klinickými daty a po diskuzi o aktuálním klinickém stavu nemocných společně diskutují léčebné možnosti šité na míru jednotlivých pacientů. Zvláště složité případy rozebíráme na společných seminářích s patologií, radiologií, mikrobiologií i pracovníky nukleární medicíny; substituční léčbu koordinujeme s lékaři Fakultního transfuzního oddělení a s pracovníky fakultní lékárny atd. Těsná komunikace kliniků a laboratorních pracovníků se na našem pracovišti osvědčila a přispěla k získání řady grantových projektů, k rychlé implementaci nových diagnostických a léčebných metod do klinické praxe, k publikačním a přednáškovým výstupům a v neposlední řadě i k výborným léčebným výsledkům. Tato spolupráce a kooperace je dodnes hnacím motorem chodu kliniky.

V oboru hematologie se uplatňují poznatky a metody buněčné a molekulární genetiky patrně nejvíce ze všech klinických oborů. To ovšem předpokládá moderní nákladné přístroje a pracovníky specialisty...

To je pravda. Současný systém zdravotního pojištění příliš nepočítá s rozvojem diagnostických metod ani s obnovou přístrojového fondu. Proto se do značné míry musíme snažit prostředky na nové přístroje získat vlastní aktivitou – z grantů, mezinárodní spolupráce, s pomocí farmaceutických studií, z nadační činnosti atd. Neméně složité je získat zkušené specialisty. Šťěstím kliniky bylo, že v našem kolektivu máme paní prof. M. Jarošovou, která již řadu let stojí na špičce nádorové cytogenetiky a molekulární genetiky v republice. Obor molekulární genetiky je poměrně mladým oborem.

Dokončení na str. 6

UNIVERZITNÍ PRACOVÍŠŤE INFORMUJÍ

Výzkum v přírodních vědách na Univerzitě třetího věku

K nabídce Univerzity třetího věku (U3V) od loňského roku přibyl nový běh nazvaný „Výzkum v přírodních vědách“. Jeho hlavním posláním je zpřístupnit zvědavým seniorům výzkumnou činnost přírodovědců, umožnit jim poznat v přímém kontaktu to, o čem se zatím mohli většinou jen doslychat ze sdělovacích prostředků a zpráv říkajících, že „čeští vědci učinili objev XXX“, a také zprostředkovat pocit z objevovatelského dobrodružství. První dva semestry máme za sebou, a možná stojí za to podělit se o některé zajímavé zkušenosti.

Náš kurz přišel s několika inovacemi. Probíhá ve dvoutaktním rytmu: vždy dva týdny jsou věnovány jednomu tématu z některého přírodovědného oboru. K tématům patřily např. metody analýzy rostlinných hormonů, výzkum v oblasti nanotechnologií či genetiky modifikované organismy. První týden je teoretická část – tedy přednáška, druhý týden pak „praktika“, čili exkurze v laboratoři či jiná možnost „osahat si vědu“ vlastními rukama. Například provádění důkazů důležitých látek v chemických laboratořích, návštěva meteorologické stanice, měření s optometrickými přístroji. Na konci každé teoretické přednášky všichni studenti píší test. Při hledání odpovědí na několik jednoduchých otázek si pak mohou listovat v namnožených materiálech k přednášce nebo vlastních poznámkách – je to dobrá příležitost připomenout si, co se ten den dozvěděli. Příští týden jim pak vyučující přinese do praktik testy opravené. Poskytuje to bezprostřední zpětnou vazbu, jejímž výsledkem je většinou patřičná radost z úspěchu. Při sestavování kurzu se snažíme o to, aby se postupně prošťovaly všechny obory, které se na Přírodovědecké fakultě pěstují, a přitom přišli ke slovu odborníci, kteří jsou aktivní ve výzkumu. Posluchači by se od nich měli dozvědět nejen jaký je současný stav poznání v dané oblasti, ale i to, co se děje nového a jak k tomu přispívají naši lidé.

Jak je zvykem na všech běžích U3V na naší univerzitě, na konci každého semestru mají studenti za úkol napsat esej s hodnocením proběhlé výuky. Bylo pro nás potěšením zjistit, že odezva byla veskrze pozitivní, a nedá mi to nepodělit se o několik komentářů:

* Tyto exkurze byly velmi zajímavé, poněvadž jsme se dostali do míst, kde se normální člověk nedostane. Mě osobně účast na přednáškách přinesla pocit jistoty,

„že mé mozkové buňky nezakrněly“, že nezaostávám ve znalostech svých nůčout.

* Velice hodnotím možnost zpracování testů hned po ukončení přednášky. Nutilo mne to k maximálnímu soustředění a uvědomění si, že po čtyřech mozkových přirohách, z toho jedné operace aneurismu, když se budu snažit a nepodceňovat se, jsem schopna dál plně žít. Díky U3V si neustále obnovuji paměť.

* Naučila jsem se sledovat v televizi naučné programy z exaktních oborů a přitom jsem prožila pocit sounáležitosti s nimi: totiž, že vím, o čem je řeč, přístroje a nástroje jsem viděla zblízka, někdy i přímo rukama.

Z naprosté většiny komentářů pak vyznělo ocenění toho, že naši pracovníci dokázali podat svůj obor velmi srozumitelně a že z nich čísello nadšení, které se přeneslo i na posluchače. Kladné hodnocení přišlo i z druhé strany: většina vyučujících mi potvrdila, že posluchači U3V patří k nejděčnějším a nejpozornějším studentům. *Klidně dej normální výuku někomu jinému a mě nechej Univerzitu třetího věku*, řekl mi se smíchem prof. M. Mašláň z Centra práškových nanomateriálů poté, co dokončil svou část cyklu.

Ač už jsem někde zaslechl kritický komentář, proč prý máme plynout silami na U3V, když je potřebujeme víc pro získávání mladých studentů, nemám pochyb o smyslu této aktivity. Jednak bychom měli seniorům vracet to, co nám kdysi dali, a také ukázat veřejnosti, co se vlastně v našich laboratořích děje, čím je to zajímavé a k čemu to může být užitečné. Ač to není žádná masová akce, informace předaná zaujatým posluchačem se může nejlépe dostat tam, kam patří. Na své studenty U3V se na Přírodovědecké fakultě těšíme i v dalších semestrech.

Prof. T. Opatrný, proděkan pro vědecké a výzkumné záležitosti PFF UP

Teorie i praxe aneb Studovat, pracovat a poznávat krajinu Kostariky

(Universidad Earth, Kostarika, díl IV.)

Od doby, kdy má noha poprvé vstoupila do tropických a subtropických končin Kostarické republiky, uplynul zhruba měsíc. Má putování zdaleka nekončí. Vzpomínáte na předchozí vyprávění K. Polákové, studentky Mezinárodních rozvojových studií PFF UP? Těmito slovy opět „vstupuje na strany“ univerzitního listu. A jak z jejích dalších slov vyplývá, opět se chystá cestovat: Už v pátek brzy ráno se s Yarou, studentkou z Libanonu, vydávám na západ, k pacifické části Kostariky. Naším cílem je Národní park Manuel Antonio. Cesta je dlouhá, dvě hodiny do San José, poté čtyři hodiny do městečka Quepos.

V Kostarice neexistuje železniční doprava, proto se většina nákladní přepravy soustřeďuje na dopravu po silnicích. A ty jsou zde úzké, s mnoha serpentínami a v mizerném stavu. Říká se, že právě tyto silnice jsou nejhorsší ze všech států Střední Ameriky. Já podotýkám, není tomu tak všude. V místech, kde žijí známé osobnosti, politici, majetní lidé, jsou cesty v perfektním stavu! Typický znak rozvojové země.

▲ Tržiště v San José

Na místo přijíždíme pozdě večer, rychle hledáme levné „cabinas sanchez“, které nám doporučili kamarádi z univerzity, a těšíme se na ráno. Brzké vstávání

nám nečiní problémy. Nu představte si probuzení v ní výborné a voňavé kostarické kávy.

Národní park Manuel Antonio se rozkládá na dvou malých poloostrovkách. Protáčí jej stezky, z nichž mnohé vedou k nádherným pacifickým plážím s bílým písekem a průzračnou vodou. Zde se potápíme a kocháme se námi nazvaným zeleno-modro-bílým pohledem (prales–moře–pláž). Vzhledem k tomu, že se jedná o skutečný národní park, nejsou tu žádné hotely, ani žádné kiosky s kdovíčem – jen opice, leguáni, ptáci, palmy... a poprvé spatřujeme lenochoda, který díky chlupům pokrytým řasami úplně splývá s okolím. Za velmi těžké ho zahlédnout, a my máme to štěstí. Za

▲ Národní park Manuel Antonio

celou dobu, co jsme lenochoda pozorovali, se ani jednou nepohnul. Spí až 20 hodin denně. A máme ještě jedno štěstí: kousek před námi je skupinka biologů s velkými dalekohledy. Nasloucháme tedy popisu a vyprávěním místních profesionálních průvodců... Chozením, pozorováním a koupáním trávíme v parku celý den. Do Quepos, kde je velmi rušno, protože zde probíhá místní trh, se vracíme až k večeru. Samozřejmě, že ochutnáme vše možné, hlavně ovoce, které jsme nikdy v životě neviděli. Takový „mamón chino“

(rambutan) má sice ostnatou slupku, zato velmi sladkou dužinu uvnitř.

V neděli, před cestou zpět do školy, ještě relaxujeme na známé surfařské pláži poblíž Quepos. V 19 hodin na autobusovém nádraží v San José, jako každou neděli, se setkáváme s ostatními kostarickými studenty, kteří se do školy vrací z domovů.

▲ Národní park Manuel Antonio

Vyprávíme jim zážitky z víkendů. Usínáme unavené, červené jak langusty, ale nadmíru spokojené.

Tento týden jsme my, internship students, pozváni od prodávána D. Shepparda do jeho domu na večeri. Jelikož žil se svou ženou nějaký čas ve Španělsku, čeká nás menu s názvem „Paella Valenciana“ s mořskými plody. Pozvání jsou též někteří profesori se svými manželkami. Přátelská atmosféra učinila z této návštěvy příjemné prožití večera s milými a zajímavými lidmi. Ráda bych k tomuto dodala, že takovéto události jsou zde na univerzitě docela běžné. Profesori a studenti zde mají velice blízký vztah. Čím si to vysvětlit? Asi tím, že zde všichni žijí v jakési – dejme tomu – rodinné atmosféře.

A na závěr avizo na někdy přístě: Souhlasím s pozváním spolužačky Leidys. Jedeme do její rodné Panamy. Abych s ní však mohla odjet už ve čtvrtek, musím si nějaké studijní práce předpřipravít. Přístí cestovatelský víkend bude tedy prodloužený nejen o pátek, ale také o sváteční pondělí. Tuším, že mne zase čeká několik intenzivně cestovatelských dnů...

M. Hronová ve spolupráci s K. Polákovou, foto -kap-

Postrádáte informace o financování vysokých škol v roce 2007?

Studentská komora RVŠ umístila na svých internetových stránkách informační materiál, který podává studentům v akademických senátech (ale nejen jim) základní přehled o finančních tocích ve vysokém školství. Více viz http://www.skrvs.cz/data/financovani_VS_2007.pdf.

Úspěch...

jehož studium bylo v Olomouci otevřeno teprve nedávno. Proto jsme pro tento obor dosud získávali různé přírodovědecky vzdělané pracovníky, kteří se museli začít vzdělávat nejen v laboratorních technikách molekulární biologie, ale i v hematologii samotné. To byly pro mladé vědce pemě začátky. Je zajímavé, že na rozdíl od zahraničí, v ČR většinou nemají mladí lékaři na klinikách o laboratorní práci zájem, byť výjimky existují – např. prof. V. Šimánek, prof. Z. Kolář, doc. M. Kolář, prof. M. Petřek, prof. P. Anzenbacher, doc. M. Hajdúch nebo na naší klinice mladý MUDr. P. Rohoň). Nejpohodlnější vysokoškoláci práci v laboratoři u nás brzy vzdali a nejlepší a nejpracovitější zase brzy směřovali do zahraničí. Někteří se naštěstí vrátili – doc. V. Divoký, dr. Luhový, a ačkoliv získané zkušenosti předávají svým spolupracovníkům na vlastních ústavěch, s naší klinikou nikdy spolupracovat nepřestali. Zkušené molekulární biologové však na trhu práce dosud chybějí. Proto jsme přivítali, že se tento obor začal vyučovat i na Přírodovědecké fakultě naší UP.

Pozoruhodným rysem vaší kliniky je také poměrně nízký průměrný věk zaměstnanců a její pracovní zátěž – od léčby a diagnostiky k výzkumu, výuce, organizování konferencí, kurzů a osvětě. Asi to souvisí

s celkovým ovzduším na klinice, se vztahy mezi zaměstnanci navzájem a k pacientům. Souhlasíte?

Nízký průměrný věk je dán tím, že naše klinika je ještě stále „mladá“. Vždyť letos slaví deset let od svého vzniku. Zpočátku to byla značná nevýhoda, protože odborně „uhlídat“ všechny začínající lékaře dalo hodně práce. Dnes je to naopak výhoda – mladí lékaři jsou tvární, ctízádní, byli vychováni v určitém týmovém duchu a v určitém stylu práce a tato investice do mládí se dnes vyplácí. Již v „první vlně“ mladých lékařů se vyprofilovala řada vynikajících odborníků. Mezi nimi bych rád zmínil alespoň prim. MUDr. T. Papajíka, ctízádního lékaře, který velmi brzy prokázal mimořádné odborné i organizační schopnosti a stal se jedním z nejmladších zástupců přednosti pro léčebnou činnost ve FNO. V této funkci má přirozený respekt podmíněný vysokou kompetencí a aktivitou. Vyplácí se i to, že všichni mladí vysokoškoláci cítí přiležitost a prakticky všichni se dnes např. vedle odborných atestací spontánně přihlásili k postdoktorandskému studiu, všichni přednášejí na odborných sympóziích doma i v zahraničí a mají zájem i o výukovou činnost na LF UP. Navíc, díky tomu, že je hematologie jedním z nejdynamičtější se rozvíjejících oborů s řadou nových diagnostických

a léčebných metod, mladí lékaři tento prudký rozvoj přijímají a zvládají lépe než lékaři starší, a nové metody jim také poskytují řadu zajímavých výzkumných témat. O spolupráci kliniků a laboratorních pracovníků, na niž je koncepce kliniky postavena, jsem mluvila. Na kliniku ale každoročně chodí i řada stážístů nejen z FNO, ale i z celé Severní Moravy. Jsou to lékaři před atestací z hematologie nebo vnitřního lékařství, vysokoškoláci nelékaři i laboranti. A od nich jsem opakovaně slyšel slova chvály na pracovní atmosféru na klinice, na schopnost tvrdě pracovat, ale také se zasmát a pobavit se, na kamarádský přístup starších a mladších. Podobné odezvy mám i od nemocných, kteří jsou vzhledem k závažnosti svého zdravotního stavu mnohem kritičtější než na jiných, méně exponovaných pracovištích, ale atmosféru i přístup lékařů a středně zdravotnického personálu si chválí. Pro mě je určitou satisfakcí a reflexí správnosti směřování kliniky i to, že kolektiv je i v dnešní době poměrně stabilní i přes lákavé nabídky z okolí.

Ptal se prof. M. Hejtmánek, foto archiv ŽUP
* European Leukemia Network (ELN) – organizace otevřená pro jednotlivé vědce a centra, kteří reprezentují ve svých zemích špičkovou hemato-onkologickou pracoviště. Byla založena v roce 2004 a slouží jako vědecká základna pro diagnostiku a léčbu hematologických malignit.

Dokončení ze str. 5

Diskutovat, vysvětlovat, porozumět si

V čísle 27 Žurnálu UP vyšel článek vysokoškolských učitelů z Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP doc. L. Veselovské, M.A., Dr., Mgr. M. Martinkové, Ph.D., a Mgr. M. Janebové, Ph.D. (dále jen autorky). Mnohá nedorozumění vysvětlila a některé omyly autorek vyvrátila již v minulém čísle Žurnálu UP paní prodělkanka Honová. Přesto pokládáme za nezbytné, abychom se i za Scio k některým otázkám vyjádřili.

Nejprve však stručně připomeňme, čeho se celá diskuse vlastně týká. Národní srovnávací zkoušky (NSZ) již dvanáctým rokem nabízí a kompletně zabezpečuje agentura Scio (s. r. o.). V roce 2007 se deset fakult vysokých škol mezi jinými i FF UP (viz http://www.scio.cz/in/2vs/nsz/pz_scio.asp) rozhodlo, že zruší významnou část svých přijímacích zkoušek (dále jen PZK) a že při přijímání uchazečů budou vycházet z výsledků NSZ. Dalších 18 fakult využilo výsledek NSZ jako pomocné kritérium. NSZ se konaly třikrát, a to na dvaceti místech v ČR a třech na Slovensku. Většina fakult pro potřeby přijímacího řízení (PŘ) započala uchazeči vždy nejlepší výsledek. Celkem přes 20 657 osob absolvovalo 52 649 zkoušek (z toho 36 550 bylo zkoušek OSP, které absolvovalo 19 511 účastníků, tedy asi 1/6 všech účastníků přijímacího řízení na VŠ). Dále proběhly zkoušky ze základů společenských věd, matematiky, anglického a německého jazyka a z přírodních věd.

Největší pozornost autorky věnují peněžům a výhodnosti či nevýhodnosti využívání NSZ a pak kvalitě testů, proto i my se přidáme především těchto dvou témat. **Cena, zisk a kdo na tom vydělá?**

Pro společnost Scio jsou fakulta a uchazeči zákazníci, kterým nabízíme naše služby. A jako kdekoliv jinde – od rohlíku až po koupi auta – Scio musí nabídnout takové služby a za takovou cenu, aby o ně zákazník šel a za nabízenou cenu je koupil. A jako kdekoliv jinde si zákazník klade otázku, zda se mu naše nabídka vyplatí. PŘ je složitá věc a zvážit je třeba celou řadu faktorů. Fakulty si zpravidla kladou následující otázky:

1. Zajistí NSZ výběr uchazečů tak, aby měli přijati ty kvality, které fakulty či jednotlivé obory považují za potřebné?
2. Máte začít využívat test obecných studijních předpokladů namísto předmětových testů?
3. Zvýší se zájem o nabízené obory a budeme mít tedy lepší možnost vybrat si kvalitnější uchazeče?
4. Kolik peněz, času a práce ušetříme a kolik nás to bude stát?
5. Kolik to bude stát uchazeče (a kolik peněz a času ušetří)?
6. Kolik na tom vydělá Scio?

Ad 1)

Odpověď na první otázku musí začít tím, že si fakulta a katedry jasně zformulují, jaké kvality „svých budoucích studentů považují za potřebné“ (citují), tedy profil

přijatého studenta. Teprve pak má smysl mluvit o tom, zda NSZ jsou vhodným nástrojem pro výběr budoucích studentů. Zdaleka ne vždy se ale postupuje takto systematicky.

Scio se důsledně vyhýbá tomu, aby fakultám či katedrám radilo v tom, jaký má být profil přijímaného. To je vždy nepochybně věcí akademické obce. Za svůj úkol jako servisní organizace pokládáme tvorbu nástrojů a zjišťování kvalit uchazečů. Protože se nástroji na testování zabýváme již 12 let, umíme také posoudit, zda je ten či onen postup (nástroj) na zjišťování stanovených kvalit vhodný, jak je efektivní a objektivní, s jakou přesností pracuje, jaká rizika přináší. A nemusí se to týkat jen našich testů. Umíme zcela exaktní statistickými metodami zhodnotit i dosavadní postupy fakulty (viz <http://www.scio.cz/skoly/vs/projekty.asp>).

Ad 2)

S rychlým rostoucím počtem míst na vysokých školách, se kvalitní uchazeči „ředí“, klesá podíl těch, kteří jsou vybaveni všemi potřebnými znalostmi. Znalosti lze však rychle doplnit, zejména tehdy, má-li uchazeč dobré studijní předpoklady. Proto se deset fakult, které využívají NSZ, včetně většiny kateder FF (i celá Masarykova univerzita) rozhodly, že budou u uchazečů především zkoumat, jaké jsou jejich předpoklady ke studiu, namísto toho, aby sledovaly, co již uchazeč umí. A proto také naprostá většina účastníků NSZ prošla testem obecných studijních předpokladů, ať už byl jediným kritériem pro výběr uchazečů, nebo jedním z více kritérií pro přijetí.

Jde jistě o téma pro diskusi v celé akademické obci UP.

Ad 3)

Na většině fakult, kde se v roce 2007 staly NSZ povinnou součástí přijímacího řízení, došlo k výraznému navýšení počtu uchazečů. V Hradci Králové na FHS dokonce o 68 %. V Praze na VŠE narostl počet uchazečů o čtvrtinu u NHF – jediné fakulty, které NSZ využila – zatímco u ostatních fakult VŠE je nárůst jen kolem 10 %. Podobně i na MU Brno největší nárůst znamenala FSS, která jediná využívá NSZ. Na UTB Zlín je celkový nárůst 12 %, ale na oborech využívajících NSZ je to 36 %. Celkově na všech oborech využívajících NSZ narostl počet uchazečů o 30 %.

Ad 4)

Během PZK se mnoho vědeckých i pedagogických pracovníků fakulty zabývá tiskem a distribucí testů, organizováním uchazečů, dohledem u zkoušek, opravováním a vyhodnocováním zkoušek atd. atd. Tomu předchází jednání o obsahu a formě zkoušek, samotný vývoj testů, příprava a rozeslání pozvánek ke zkouškám, po zkouškách pak zpracování výsledků, informování uchazečů, archivace materiálů, umožnění přístupu k materiálům, statistické vyhodnocení zkoušek

podle vyhlášky 343/2002 Sb., zveřejnění testů. A pokud to nestojí peníze, stojí to vždy čas a práce.

Záměrně jsme vyjmenovali jen kroky (a zdaleka na všechny), které fakultě při využití NSZ odpadnou. Autorky článku do svých úvah zahrnuly jen tvorbu testů, která je jim patrně nejbližší. Ale i to ostatní musí někdo udělat.

Při využití NSZ se kromě mnoha věcných údajů ušetří zejména čas a práce pracovníků, které mohou být využity jinak, lépe, v souladu s kvalifikací pracovníků fakulty.

Ad 5)

Hradecká fakulta, právě ta s největším nárůstem poplatků, však postupovala jinak. Snížila poplatek za přijímací řízení o 200 Kč a úhradu za NSZ ponechala na uchazečích (365 Kč).

Snížení poplatků za PZK a platbu za NSZ samotnými uchazeči pokládáme pro uchazeče za jednodušší a přehlednější. Navýšení výdajů uchazečů hravě ušetří na cestovním. Příští školní rok se NSZ budou konat již v listopadu a na přelomu ledna a února. Kvalifikovanější rozhodnutí už při výběru školy mu může ušetřit nejen peníze, ale někdy i rok života. I pro fakulty je tento postup ekonomicky výhodnější.

Je zde ještě námitka s náklady uchazečů na opakované termíny. Turzovní, že 730 Kč za další dvě NSZ vytváří sociální bariéru, pokládáme za neopodstatněné. Přesto jsme se rozhodli, že v roce 2008 budeme poskytovat sociální slevy, zhruba podle stejných kritérií, podle jakých se poskytují studentům sociální stipendia. Pro takové uchazeče se předpokládá cena NSZ 100 Kč a sleva 60 % na přípravné materiály.

Ad 6)

Tuto otázku si nekladou na všech fakultách a jistě si jí nekladou všichni ani na FF UP. Autorky článku ji však položily. K tomu tři poznámky:

A) Má mít domnělá výše zisku společnosti Scio vliv na rozhodování fakulty? V předchozích bodech jsme ukázali, jaké otázky si fakulty kladou. Rozumím dobře tomu, když naši nabídku vyhodnotí fakulta jako nevýhodnou či předčasnou. Ale pokud ji shledá výhodnou a vhodnou, měla by ji odmítnout proto, že Scio vydělává?

B) Podivným je i poukaz na to, že Scio není státní instituce. Je snad stát zárukou kvality služeb, či dokonce úspory nákladů? Maturity jsou exemplárním příkladem, že není. Dnes je jejich výsledek, byť jde o státní zkoušku, pro PŘ prakticky nepoužitelný. Novou podobu CERMAT bezvýsledně připravuje již sedm let, spolykal na to 250 miliónů korun a tzv. státní maturity budou opět odloženy.

Dokončení na str. 8

Ještě několik vět k přijímacímu řízení

Očekávali bychom, že v této ověřovací fázi nového konkurenčního prostředí, kdy praxi kateder s dlouholetou tradicí a mezinárodní zkušeností se snaží nahradit soukromá společnost, poskytne fakulta dostatečný čas a nenátlakový prostor k tomu, aby se jednotlivá pracoviště bez emocí, ale na základě objektivního poznání, mohla demokraticky rozhodnout, zda se zodpovědnosti za přijímací zkoušky vzdají, nebo naopak na ni budou z relevantních důvodů trvat. Obavy, zda katedry zohledňují vývojový posun v hierarchii komunikativních dovedností, jsou v případě naší katedry nepodstatné, a tedy zástupné. Katedra dlouhodobě spolupracuje s MŠMT a Evropským centrem moderních jazyků (ECML) ve Štýrském Hradci a, podobně jako anglistika na naší Pedagogické fakultě, se podílí na tvorbě metodických dokumentů výuky cizích jazyků pro EU, včetně zkvalitňování komunikativních dovedností a testování na různých typech škol (viz např. ECML Project C2: QualiTraining – A Training Guide for Quality Assurance).

Stejně tak předpokládáme, že případná pokračující diskuse se povede v duchu vzájemného respektu, tolerance a argumentace fakty, nikoliv emocemi.

Prof. J. Macháček, vedoucí KAA

Vyhovuje středověký model řízení vysokých škol?

K tomuto článku mě přivedlo poznání, jak vědecko-pedagogické výtěžní akademického managementu mu brání v efektivním výkonu jeho manažerských funkcí. Častokrát z různých stran slyším: „Tehdy nemůžu, to učím, tady mám vědeckou radu, pak mám promoce...“.

Je skutečně nelidské chtít po vědcích a učitelích, aby se věnovali i řízení. Pak nutně musí šidit tu, či onu oblast. Management je samostatný studijní obor na ekonomických VŠ. Bylo by naivní se domnívat, že v podstatě laik v této oblasti je schopen během svého krátkého funkčního období poznat tuto problematiku do hloubky, orientovat se v ní a dokázat poznatky kvalifikovaně promítnout do praxe. A to vše vedle své obvyklé práce vědce a pedagoga. A když se nakonec se vším důkladně seznámí a získá zkušenosti, je čas odejít a přichází nový, který se opět musí vše naučit od začátku a tak stále dokola. To brání univerzitě v rychlejší inovaci v oblasti řízení.

Proti zaběhnuté praxi akademického čtyřletého managementu hovoří i to, že řada projektů v oblasti řízení je dlouhodobých, své plody přinesou až po několika

letech. To platí hlavně o zavádění nových systémů řízení a nových technologií. A těžko po někom chť, aby rozběhl něco, věnoval tomu několik let svého života a neměl možnost být u završení své práce. V horším případě se díval, jak někdo jiný jeho práci pohřbívá.

Jak z toho ven? Svěřit odpovědnost za fungování univerzity manažerům, kterým nebude nic bránit ve vykonávání této funkce ve 100 % své pracovní doby a nebude nad nimi hrozba konce funkčního období. Tím se uvolní vázané vědecko-pedagogické kapacity, akademická obec se bude moci plně věnovat svému poslání a management jí bude vytvářet podmínky pro její práci.

Ani současný vysokoškolský zákon nevyžaduje, aby manažerské funkce zastávali akademičtí pracovníci. Je tedy pouze na vůli akademických senátů, koho si vyberou do čela své školy nebo fakulty. A posty proděkanů a prorektorů jsou zcela v rukou děkanů a rektorů, a zákon ani neomezuje délku výkonu takové funkce.

Tím chci říct, že naše budoucnost záleží jen na nás. Ing. M. Jurečka, metodik pro organizaci a řízení, RUP

Diskutovat...

C) Zisk = příjem – náklady. Rozdíl může být i záporný.

Kvalita testů

Velkou pozornost věnovaly autorky kvalitě našeho testu z NSZ 2006. Autorky píší: „Větší počet SCIO testů na angličtinu jsme však (ani na opakované žádosti) nedostali k nahlédnutí.“ Těžko říci, koho žádaly, nás ne. Stejně jako všem dalším zájemcům bychom jim je obratem zaslali, což jsme také hned v pondělí 21. 5. udělali. Dvě sady testů z angličtiny si může každý koupit v našem internetovém obchodě, dostane je do tří dnů.

Testy Scio

V testu autorky shledaly řadu nedostatků. Bohužel jejich námítky jsou zcela nekonkrétní. V textu ostatně píší: „Na požádání jsme schopni tyto nedostatky doložit.“ Požádal jsem je tedy elektronickou poštou hned v neděli 20. 5. 2007. Dodnes, tedy do neděle 27. 5. 2007, žádnou odpověď nemám. (Šéfredaktorka Žurnálu, které byl e-mail zaslán v kopii, odpověděla v pondělí.)* Pokud autorky svá tvrzení upřesní, rádi odpovíme, rádi i veřejně.

Z článku je ovšem patrné, že metodická východiska autorek jsou neúplná. Jejich posuzování se opíralo jen o text testu. Jde tedy o tzv. face validity. Ta je jistě důležitá, ale k posouzení celkové kvality testu asi stejně dostatečná, jako posuzovat od pohledu kvality auta, které nikdy nejelo, bez zkušební jízdy a bez znalosti technických parametrů. Test je určen k testování a jen při něm může prokázat své vlastnosti, stejně jako je auto určeno k jízdě. K posouzení testu je třeba znát celou řadu statistických informací, mj. průměrnou úspěšnost, diskriminační schopnost, reliabilitu a úspěšnost jednotlivých úloh a distraktorů atd. atd. Viz http://www.scio.cz/tvorba_testu/index.asp.

Nečekám, že tyto vesměs statistické pojmy budou pracovnice katedry anglistiky ovládat, to opravdu není jejich obor. Je ale od nich dosti odvážné prohlásit následující, citují přesně: „Po prostudování testu jsme si jisti, že test je triviálně špatný a zcela nepoužitelný pro výběr studentů na obor Anglická filologie na FF UP“.

Uvedme jen dva údaje k inkriminovanému testu (v závorce údaje za angličtinu NSZ 2007): reliabilita (Cronbachova alfa) je 0,919 (0,958). To je vysoká hodnota, zpravidla se vyžaduje u testů s kritickým významem pro testovaného 0,90 a někdy jen 0,85. Vysoká reliabilita znamená vysokou přesnost měření, při výběru podle testu s vysokou reliabilitou tedy dochází jen výjimečně k přijetí nesprávného a nepřijetí správného uchazeče. Průměrná diskriminace úloh (high-low discrimina-

tion) je 45,3% (57%). To je hodnota již špičková, zpravidla se pokládá za dobrý výsledek již 30%. Číslo udává, jak jednotlivé úlohy odlišují úspěšné uchazeče, kteří v předmětu testu dosahují výborných výsledků (high), od těch nejslabších (low).

Jazykové testy v NSZ jsou ovšem konstruovány pro potřeby fakult, kde vyžadují znalost angličtiny jako nástroje komunikace při studiu, nikoliv pro obory filologické. A tak ani tato čísla nedokazují, že je test vhodný pro obor anglická filologie. K tomu, abychom to mohli kvalifikovaně posoudit, by bylo zapotřebí přesně znát profil přijatého studenta na anglistice.

Testy na anglistice

Otázkou zůstává, zda testy, které používá katedra anglistiky, vybírají mezi uchazeči lépe než NSZ. Není pochyb, že se jim „jejich auto“ líbí víc. Jak ale „jejich auto jezdí“? O tom nevíme nic. A zdá se, že to ani na Katedře anglistiky nezjišťují. Na webu UP, FF, ani katedry jsme nenalezli ani základní údaje o výsledcích testování, ba dokonce ani ty, které tam měly být povinně zveřejněny podle vyhlášky 343/2002 Sb. o postupu při zveřejnění průběhu přijímacího řízení, mj. průměr, rozptyl, decilové hranice, a to vždy za každou variantu testu (§ 4). Jaká je reliabilita či diskriminační schopnost, nevíme.

S jistotou ovšem můžeme říci, že počet chybných rozhodnutí v PR na anglistice byl v roce 2006 zbytečně velký. A to vzhledem k tomu, že počet uchazečů, kteří byli přijati, byl v roce 2006 zbytečně malý. Použití varianty testu, celkem šest, totiž jistě nebyly zcela rovnocenné. A i když se může zdát, že jsou obtížností podobné, nikdy nejsou. Zdálnivě malý rozdíl v průměrné úspěšnosti (např. 47% a 52%) může znamenat, že jeden uchazeč má šanci na přijetí 1 : 10, zatímco ten, kdo měl štěstí na lehkém testu, má třeba šanci 1 : 4 (i při malém posunu se plocha pod Gaussovou křivkou na prvním „ocase“ mění velmi silně). Více k tomu http://www.scio.cz/tvorba_testu/teorie_testu/varianty.asp. Někteří z loni nepřijatých by jistě v přezkumném řízení uspěli. Řešení není složité. Stačí převést výsledky na procenta. Bude-li zájem, rádi to letos pro katedru anglistiky zdarma uděláme.

Jak se dělají testy

Test na Katedře anglistiky podle všeho vzniká tak, že jej autor napíše, a možná někdo oponentuje. Standardní metodologie tvorby testů zahrnuje mj.: projekt testu, sestavení a oponenturu specifikační tabulky, vytvoření úloh, pilotování úloh, položkovou analýzu, redundanční verzi testu, její oponenturu, pretestaci, řadu redakčních a editorských prací. Podrobněji na http://www.scio.cz/tvorba_testu/teorie_testu/postup.asp. Vývoj testu trvá minimálně osm měsíců a stojí několik set tisíc korun.

Cenu za nejlepší...

Zasedání šestičlenné finálové poroty, které předsedal prof. D. Scherman z Francie, se konalo v úterý 15. 5. 2007 v Domě zahraničních služeb MŠMT v Praze. Soutěžilo se o tři ceny v částce 70 000, 50 000 a 30 000 Kč od společnosti Sanofi-Aventis a k 1. a 2. ceně o stipendium francouzské vlády na dvou a jednoměsíční stáž ve Francii od Francouzského velvyslanectví v ČR.

Druhou cenu získala M. Bébarová z Lékařské fakulty MU se souborem prací na téma *Vliv antiarytmika ajmalinu a antipsychotika haloperidolu na elektrofyzikologické vlastnosti srdečních buněk potkana* a třetí cena byla udělena R. Hamoudové z Farmaceutické fakulty UK v Hradci Králové za prezentaci tématu *Separační a stanovení farmaceuticky významných látek s využitím elektroforetických metod*. Pořadí dalších soutěžících se neurčuje.

Letošní ročník hodnotím coby člen poroty jako celkově vyvážený. Všichni soutěžící přednesli své příspěvky v dobré angličtině, své znalosti uplatňovali v diskusi a výsledky disertačních prací většinou již měli publiko-

vány v mezinárodních časopisech. Porota však rozhodnout musela a stanovené pořadí tří laureátů nikterak nesnižuje vysokou odbornou úroveň a prezentaci dalších účastníků soutěže. Ing. R. Vrzal, který reprezentoval souborem prací na téma *Vliv látek interagujících s mikrotubuly na ArhR/CYP1A signální dráhu v lidských hepatocytech*, úspěšně obhájil 25. 5. 2007 před společnou komisí Lékařské fakulty Univerzity v Montpellier a Lékařské fakulty UP doktorskou disertační práci. Univerzita Palackého má řadu pracovníků, kde vyrůstají vynikající odborníci, kteří, pokud budou mít možnost pracovat na projektech připravovaných pro Evropské strukturální fondy, jsou jistou zárukou jejich úspěšného naplnění i budoucnosti našeho města jako centra kvalitního vědeckého výzkumu.

Slavnostní předání cen se bude konat na Francouzském velvyslanectví v Praze ve čtvrtek 21. 6. v 11 hod. a předá je prof. J.-M. Lehn, který navštíví Univerzitu Palackého v roce 2008 jako pozvaný řečník na 60. sjezd Asociací českých a slovenských chemických společností.

Dokončení ze str. 7

Tato metodologie, ve společnosti Scio navíc popsaná podle normy ISO 9001:2001 a podrobovaná pravidelnému auditu, zajišťuje, že testy budou fungovat, jak mají, že v nich bude jen minimum chyb, že budou mít požadovanou reliabilitu a diskriminační schopnost a že budou splňovat řadu dalších požadavků.

Rád bych ještě poznamenal, že naši práci pokládáme spíše za řemeslo. Scio jistě nedělá vědu ani umění, jsme servisní organizace. V zahraničí je ovšem Educational Measurement (dále EM, v Googlu 630 000 odkazů) samostatný vědecký obor i běžný obor studia na univerzitách. Bohužel v Česku se o EM mnoho neví. Pro zahraniční odborníky, kteří čas od času Scio navštíví, je něco zcela nevidaného, že testy v České republice vytvářejí předmětovi odborníci, a to dokonce často bez konzultace se specialistou na EM.

Závěr

Podrobnější výklad k dalším metodologickým nepřesnostem autorek, přesahující rámec tohoto článku, je k dispozici na www.scio.cz/skoly/vs/olomouc. Vysvětlujeme také některá další nedorozumění, která se v článku objevila: Proč jsou autoři Scio utajeni? Jak Scio vyřizuje stížnosti? Proč Scio kritizuje státní maturitu? Proč kvalitu testu nelze zaručit autoritami? Zde také můžete v internetové diskusi k dané problematice vyjádřit svůj názor.

Pokládáme za svoji povinnost poskytnout akademické obci všechny potřebné informace, věc vysvětlovat v otevřené a odborné diskusi. Jsme naprosto otevření všem kritickým názorům a velmi často je také sami podněcujeme, neboť jsme přesvědčeni, že je to nejlepší způsob, jak dosáhnout zkvalitňování vlastní práce. Proto jsme také v minulých týdnech uspořádali ve většině univerzitních měst informační semináře (v Olomouci 14. 5.). Článek autorek vnímáme spíše jako nedorozumění, které vzniklo na základě špatné informovanosti, nikoliv na základě skutečných faktů.

A právě proto jsme se rozhodli takový seminář v Olomouci zopakovat. Uskuteční se 18. června ve 14.30 na Přírodovědecké fakultě UP (zasedací místnost PřF UP, 1. p., tř. Svobody 26, Olomouc). Od 16.30 pak bude následovat odborný seminář o některých statistických metodách používaných v EM. KONEC

O. Šteffl, ředitel společnosti Scio, a pracovní tým připravující NSZ

* Pozn. red.: Šéfredaktorka Žurnálu UP žádala o upřesnění, zda jde o text zasláný pro informaci redakci, či k otíštění.

Dokončení ze str. 1

Udělená první cena MUDr. P. Džubákovi v letošní soutěži je jedním z hmatatelných výsledků vědecko-výzkumné práce týmů Lékařské a Přírodovědecké fakulty sdružených v záměru Ministerstva školství MSM6198959216. Je rovněž důkazem toho, že orientace na studium biologických vlastností nových látek je na olomouckých pracovištích na vysoké úrovni a jsou zde dobré předpoklady – jak instrumentální, tak hlavně personální – k tomu, aby Univerzita Palackého uspěla svými projekty v celoevropské měřítku. Oba olomoučtí účastníci – Petr i Radim – jsou zástupci generace ne českých, ale evropských vědeckých pracovníků, kteří jsou schopni nejen obstát, ale i do naší republiky přinést práci s vysokou přidanou hodnotou. Oba jsou dobrou vizitkou i pracovních týmů, ze kterých vyšli, a to Laboratoře experimentální medicíny a Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP. Dlouholetá úspěšnost olomouckých účastníků je dokladem cílevědomé práce školitelů na naší alma mater.

Prof. V. Šimánek, LF UP, -red-

Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

46. SLEZINA (Zlesina, Slesina) Georgius (Jiří), S.J., Phil. Dr., Theol. Dr. (* 6. 4. 1663 Stará Plesná, nyní Plesná, součást Ostravy – † 17. 12. 1744 Jičín), rektor od 22. 1. 1730 do 17. 12. 1733

(II) Zatímco první den měsíce máje roku 1732 slavili studenti jezuitského gymnázia a univerzity v Olomouci podle mnohaletého obyčeje ranním muzicírováním a jinými radovánkami, poslední májové dny onoho roku přinesly olomoucké akademické obci nanejvyšší tragické události. Podal o nich svědectví jednak tehdejší rektor olomoucké koleje a škol Tovaryšstva Ježíšova P. Jiří Slezina ve svém rektorském diariu (jež se nyní nalézá ve fondu *Jezuité Olomouc* v Moravském zemském archivu v Brně), jednak bližze neznámý olomoucký kronikář, jenž vylíčil tento studentský „tumult“ ve fragmentu německy psané kroniky (dochovaném ve fondech Státního okresního archivu v Olomouci). Ocitujeme tudíž podstatné partie tohoto vzácného pramene v podobě možno doslovného překladu, přičemž přihlídneme v potřebné míře též ke Slezinovu diariu:

„27. května večer po 10. hodině byl jistý student jménem Richter [rektor Slezina studentovo jméno neuvádí, zato ale sděluje, že se jednalo o studenta teologie] odveden z Winklerova domu, stojícím na Dolním náměstí [tj. ze šenku v pravověrečném domě č. 33, jehož majitelem v byl letech 1731–1735 mečír František Winkler], tehdejším městským rychtářem [velitelem městské policie] panem Františkem Rehořem Willperthem do věznic; následujícího dne však vzali tohoto studenta k vyšetřování [podle rektora diariu byl Richter 28. května ráno odveden do akademického karceru a brzy poté z něj propuštěn]. 28. a 29. května večer se studenti, vesměs juristé, shromáždili na Dolním náměstí před domem výše zmíněného rychtáře [č. 34], chtějice tento dům šturmovat, současně ale jiní studenti odcházeli pár za párem domů. Rovněž 30. dito [téhož měsíce] se studenti shromáždili na náměstí blízko domu barona Miniatiho [č. 24 na Dolním náměstí, náležejícího olomouckému krajskému hejtmánovi Františku Fortunátu Miniatimu baronu z Campoli] a maširovali in ordine [ve vojenském pořádku] s trubači v čele proti hlavní strážnici.“

Zde je nezbytné kronikářovo vyprávění přerušit a doplnit o fakta plynoucí z tehdejší olomoucké topografie a z diariu rektora Sleziny. Hlavní strážnice olomoucké posádky byla přízemní budova přistavěná k radnici vlevo od hlavního vchodu; naproti strážnici v místech nynějšího Moravského divadla se nacházel tzv. Modrý dům, sídlo olomouckého pevnostního komandanta. Studenti byli pobouření narušením univerzitní jurisdikce, jež vyžadovala, aby byl provinilý student co možná nejdříve dopraven městskou stráží do akademického karceru, nikoli do městské šatlavy. Podle rektora Slaniny se dostavili mezi studenty sročené 28. května 1732 před domem rychtáře Willpertha

krajský hejtmán Miniati, dva univerzitní profesori a profesor práv (tj. František Xaver Šimkovský) a přiměli je k rozchodu. Následujícího večera se veškerí studenti shromáždili na Předhradí v kanovníckých rezidencích (tj. v dnešních ulicích Křížkovského a Wurmově), odkud táhli s trubačem v čele na Dolní náměstí a zde se opět dožadovali satisfakce. Rozešli se, když jim krajský hejtmán podporovaný výše uvedenými profesory satisfakci přislíbil.

Dne 30. května 1732 se podle rektora Sleziny někteří studenti v ranních hodinách srotili před kostelem Panny Marie Sněžné a Novou věží (jež stávala do roku 1786 v tehdejší Nožířské, nyní Denisově ulici) a snažili se zamezit vyučování tak, že házeli kameny do oken přízemních tříd ve školní budově (nyní rekonstruované pro potřeby depozitářů Vlastivědného muzea v Olomouci), takže se žáci z těchto tříd museli přemístit do auditoria. Krajský hejtmán Miniati nato svolal poradu, které se zúčastnili zástupce univerzitního kancléře, profesori kanonického a civilního práva, dva „Deputati ex Magistrato Civico“ (tj. členové městské rady) a rychtář Willperth. Studenty zastupovalo zprvu šest delegátů, postupně však počet studentů přítomných na poradě vzrostl na takřka sto osob. Účastníci porady dospěli k závěru, že se rychtář Willperth studentům omluví; současně krajský hejtmán Miniati stanovil, kde budou studentští delikventi přechodně zadržováni, nežli bude možné je dopravit do akademického karceru.

Téhož dne v podvečer se veškerí studenti shromáždili na Dolním náměstí, aby poděkovali krajskému hejtmánovi Miniatimu za satisfakci, a nato pochodovali na Horní náměstí. Komandantem olomoucké pevnosti („Kriegs-Posto“) byl v letech 1731–1741 obrst (plukovník) savojského regimentu kyrysníků Mikuláš František baron de Falaize, povýšený později na generála polního strážmistra. Ten hleděl z okna svého sídla – Modrého domu – na jásající studenty s velikou nelibostí; co se událo dále, čteme opět u německého kronikáře:

„Městská garnizóna stála tentokrát v plné parádě a přicházejícím ozbrojeným studentům přátelsky odpovídala ‚Kdo tam?‘ Nato tehdejší komandant Falaize

vystřelil z okna z pistole, čímž bylo dáno znamení, aby celá garnizóna začala do studentů nemilosrdně pálit. Logikovi jménem Pugil [tj. studentu 1. ročníku filozofické fakulty] byla prostřelena hlava, takže ten zůstal na místě mrtev. Jiný brach byl střelen skrze tělo; toho před vrahem odtáhli do domu a prostřednictvím přímluvy milostivého obrazu Panny Marie Dub-

▲ Tzv. Modrý dům („Blauhaus“) na Horním náměstí v Olomouci (druhá budova zleva) s otevřenými renesančními arkádami ve 2. patře, stojící do roku 1830 v místech nynější klasicistní budovy Moravského divadla (Horní nám. č. 23). V letech 1660–1816 byl tento dům sídlem velitelů (komandantů) olomoucké pevnosti a býval proto nazýván „Commandantenhaus“. – Detail rozměrné olejomalby (104×641 cm) připravené moravskému rokokovému malíři Františkovi Vavřinci Korompaymu (1723–1779) a znázorňující slavnostní vjezd olomouckého biskupa (později i kardinála) Františka Julia hraběte Troyera (zemř. 2. dubna 1758) do Olomouce dne 26. srpna 1747. Muzeum umění Olomouc, Arcidiecézní muzeum

ské [tj. patronky poutního kostela v Dubu n. M.] olovo z něho stolicí vyšlo. Stalo se rovněž, že rétor jménem Weigel [tj. student 6., posledního ročníku jezuitského gymnázia] byl smrtelně zraněn, takže následujícího dne byl mezi mrtvými. Item [dále] jeden logik jménem Gasser byl zraněn do pravé paže, syntaxista jménem Juřina [tj. student 4. ročníku gymnázia] byl raněn do nohy a nadto byli i mnozí jiní studenti plezírováni [zraněni], z čehož ale následovala k dnešnímu dni žádná satisfakce.“

Rektor P. Jiří Slezina jména zemřelých a zraněných studentů sice ve svém diariu neuvěd, leč svůj postoj k tragickým událostem posledních dnů měsíce května 1732 vyjádřil následovně: „Omnes tamen succensent Commendanti, quod adde hostilitate tractaverit Studiosos, qui tamen neminem hucusq, la'serunt. (Všichni však zazlívají komandantovi, že do té míry nepřátelsky naložil se studenty, kteří přece nikoho doposud neurazili).“ Pohřeb zastřeleného studenta se podle dalšího rektora záznamu konal 31. května po páté hodině odpolední; téhož dne byl rektor Slezina požádán prostřednictvím sekretáře krajského hejtmána Miniatiho, aby vypracoval na základě výpovědí studentů o jejich krvavém střetnutí s vojenskou stráží „speciem hesterni facti (podobu včerejší události)“. Poté rektor navrhl v dohodě s olomouckým magistrátem mimořádná opatření vůči studentským narušitelům nočního kli-

Dokončení na str. 10

Jubilea

Blahopřejeme!

Při příležitosti životního jubilea převzali z rukou rektora UP prof. L. Dvořáka bronzovou medaili Za zásluhy o rozvoj Univerzity Palackého prof. M. Mašlání a doc. R. Kubínek, oba z Katedry experimentální fyziky PřF UP.

Oblastí odborného zájmu prof. M. Mašlání, vedoucího zmiňované katedry, je Mössbauerova spektroskopie a její aplikace v mineralogii a chemii, především při studiu částic oxidů železa. Prof. Mašlání se také zabývá metodikou mössbauerovských měření a konstrukcí spektrometrů a detektorů, věnuje se automatizaci fyzikálních měření a převodníkům fyzikálních veličin na veličiny elektrické.

Hlavní oblastí odborného působení doc. R. Kubínka jsou mikroskopické metody. Věnoval se optické fluorescenční mikroskopii biologických vzorků a transmisní elektronové mikroskopii, nyní se zabývá mikroskopii atomárních sil. Oblastí jeho zájmu je ale také fotodynamická terapie a zpracování obrazu.

-map-, foto -tj-

Soupis rektorů olomouckého vysokého učení najdete na webových stránkách UP www.upol.cz v oddíle O univerzitě/Historie a současnost.

du, jenže královský tribunál (tj. nejvyšší zemský úřad) v Brně odepřel 24. listopadu 1732 stvrdit jejich závaznost, neboť podle úsudku tribunálu odporovala univerzitní jurisdikci. Naproti tomu královský tribunál ve svém reskriptu doručeném krajskému hejtmánovi Miniatiimu 28. listopadu 1733 neposkytl studentům satisfakci v souvislosti s „tumultem“ ve dnech 28. až 30. května 1732, třebaže dva z nich přišli o život a mnozí utrpěli zranění.

A tak byl studentům olomouckého jezuitského gymnázia a univerzity toliko zakázán vstup do hostinských místností s hudbou. Jako všichni Olomoučané se ovšem museli podříditi novému policejnímu řádu, jehož německé znění vydal olomoucký magistrát 26. července 1732 právě s ohledem na studentské výtržnosti. Cele byl akademické obci věnován pátý paragraf tohoto výnosu. „Slavný akademický magistrát“ měl nadále za povinnost „nejen sobě poddaným studiosům, od velkých do malých, oznámit, ale také dbát o to, že se pod trestem žádný po 10. hodině nebude toulat po ulicích, tím méně se dá přistihnout ve vinárnách, pivnicích a kavárnách. Pokud by si studenti chtěli za krásných jarních nebo letních nocí uspořádat mravnou hudbu, mají se ohlásit i své vrchnosti a u purkmistrovských úředníků a požádat o povolení, což se jim může udělit do jedenácti hodiny. Mají se však sebrat bez velkého hluku a tumultu a potom jedenkaždý se má tiše odebrat do svého domu a kvartýru. Jestliže by se však kdo dal při takovém povolení přistihnout městskou či čtvrtní stráží buď přesčas ve vinárně, pivnici a kavárně, nebo při nedovolených nočních toulkách, nebo že se vzpěčuje odebrat se na první pokyn tiše domů, bude, jak výše uvedeno, zaveden do arestu a pak dodán své jurisdikci k potrestání.“ Kdyby se ukázalo v případě „excesů“, že patrolující stráž na studenty nestačí, měla být vyslána hlavní stráž a „v extrémním případě“ měli být na pomoc odveleni po instrukci „městští šedesátníci“ (tj. oddíl městské domobrany o 60 mužích). Policejní řád ustanovil rovněž za nežadoucí, že „někteří domovní hospodáři ubytovávají u sebe nezaměstnané povaleče a studenty, vaří jim a perou, ba dokonce s nimi bydlí a spí v jedné místnosti, z čehož neplyne nic dobrého jako zlého, zvláště když si takoví podnájemníci mohou a smějí dělat svobodně vše, co se jim zachce“.

Kriminalitě v olomoucké akademické obci však ani nový policejní řád nezabránil. Jak dokládá záznam v diariu rektora Sleziny, 14. ledna 1734 bylo zahájeno zasedání akademického soudu projednávajícího případ krádeže, již se dopustil jurista Jan Röpper; delegovanými soudci byli univerzitní profesori práv, tzn. František Xaver Šimkovský a dva noví profesori instalovaní v červenci a v listopadu 1733. Gottfried Schweikhart a František Heintz, jakož i univerzitní notáři Antonín Leopold Mitschki a Jakub Edmund Belling. Dne 3. července 1734 zabil student Josef Sckriner, Rakušan z Vídně, v olomouckém hostinci U Bílého konička (v Pekařské ulici č. 7) bakaláře filozofie Jana Auera a roku 1739 byl syntaxista Bartoloměj Příbýl z Holice obviněn z vraždy čtvrtního strážného Bedřicha Rottera. Výše citovaný německý kronikář jméno obviněného studenta sice nezná, zato ale uvádí, že k vraždě došlo 21. srpna onoho roku kolem 12. hodiny v noci před jezuitskou kolejí a že vrah po činu uprchl. Studenti se prý dopustili násilí i na samém olomouckém purkmistrovi Matyáši Schwabovi, jenž zemřel roku 1747 jako majitel domu č. 9 ve Střední (nyní Pavelčákové) ulici a ve své závěti zanechal mj. kapitál ve výši 150 zlatých, z jehož úroků měli být odměňováni dva studenti za to že budou „v neděli navečer zpívat všeobecné zpěvy sv. Trojice“.

Prof. J. Fiala, CSc.

(Pokračování příště)

OHLÉDNUTÍ

Projekt Print Exchange

Neverbální komunikace výtvarníků na dálku a „po americku“

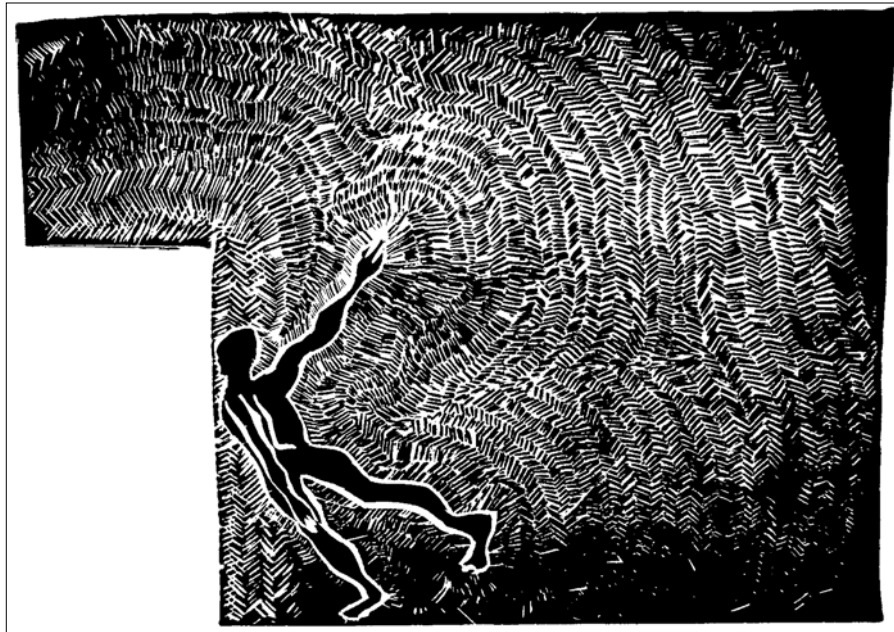
Projekt pod názvem „Print Exchange Konvikt 2007“ uspořádaly v jarních měsících studentky Katedry výtvarné výchovy PdF UP. Jednou z point projektu byla výstava grafických listů studentů výtvarných oborů tří vysokých škol.

Výstava se uskutečnila v Uměleckém centru UP ve dnech 11. 4. až 11. 5. 2007. Své práce na ní vystavilo 18 studentů-výtvarníků a výtvarnic, přičemž každý z účastníků dodal po jedné grafice zpracované libovolnou technikou.

▲ Iniciátorky projektu při vernisáži, vlevo K. Miličková, vpravo J. Vintrová

Iniciátorka a spoluautorka projektu K. Miličková, studentka 5. ročníku Katedry výtvarné výchovy PdF UP, vysvětluje pojem „print exchange“ takto:

▲ UJEP – Karel Kunc, Nikdy nebo navždy, Univerzita J. E. Purkyně Ústí nad Labem, linoryt

Z překladu vyplývá, že se jedná o výměnu tisků. Všichni účastníci zašlou tolik grafických listů, kolik je účastníků projektu, aby pak bylo možné každému z nich poslat album grafik složené z tisků všech účastníků. Další podmínkou je jednotný formát práce. Ten jsme stanovily na A3. Jednotný formát usnadní balení a rozesílání prací.

Jde tedy o komunikaci studentů prostřednictvím jejich grafických listů...

Ano. S projektem jsme se poprvé setkaly při studijním pobytu v St. Cloud v USA na podzim 2005. Tam se jedná o dlouhodobou, pravidelnou a oblíbenou akci, ze které jsem si domů přivezla dvě sady grafik. Myšlenka nás nadchla

a rády bychom, aby se projekt ujal i mezi českými vysokými školami.

Pro tento první, možná spíše nulový ročník jsme nakonec z několika desítek návrhů vybraly téma „Nikdy nebo navždy!“, což je jednak oblíbená „hláška“ z filmu Pelišky a jednak snadno přeložitelný a srozumitelný název i pro cizince. Původně jsme totiž zamýšlely zapojit do projektu i kamarády ze St. Cloud, ale letos jsme to již nestihly.

Trochu nás s J. Vintrovou, spoluautorkou projektu, mrzí, že v červnu ve škole končíme, ale snad se budeme moci projektu věnovat i do budoucna; třeba externě pod hlavičkou Katedry výtvarné výchovy PdF UP.

Jak nulový ročník hodnotíš?

Jako skutečně nulový ročník! Určitě bychom mohli věnovat více prostoru propagaci akce, hlavně dovnitř UP. Ale každopádně je to zajímavá zkušenost. Myslím, že projekt dokázal smysluplně propojit jednotlivé výtvarné katedry

různých škol, a taky doufám, že nalezne pokračování. Výstava už sice skončila, ale jednotlivé práce jsou k vidění na webových stránkách Katedry výtvarné výchovy PdF UP.

Rozhovor z 13. 5. 2007 zaznamenal D. Šnajdr

Upozornění redakce

Vzhledem k začínajícímu zkušebnímu období přechází univerzitní týdeník od svého příštího čísla na čtrnáctidenní periodicitu. Upozorňujeme proto, že číslo 30 vyjde až 15. 6. (uzávěrka 11. 6.) a číslo 31, které 16. ročník uzavře, 29. 6. (uzávěrka 25. 6.).